

Élet a Délvidéken

A Kör országos egyesület, a tagok zöme nem Budapesten él. Hamar felismertük, hogy helyi problémák felismerésére és megoldására, helyi kapcsolatok építésére legjobban a helyben élők képesek. Kisebb létszámban, valamilyen szempontok alapján hasonló tagok könnyebben alkotnak közösséget is. Az egyesületnek több „helyi csoportja” alakult, és némelyik nagyon aktívan működik. Hasonló megfontolások alapján örülhetünk a „szakmai csoportok” létrejöttének, közülük egyet a következő fejezet mutat be. Eredménytelen volt „budapesti helyi”, azaz kerületi csoport létrehozására tett kísérletünk.

Elővettem az elmúlt években készült „Éves beszámolókat”, és meglepődtem, mennyi mindent csináltunk 14 év alatt. Igen, a Baranyai Csoport 14 éves már!

No de kezdjük az elején!

Soós Józsiával összeültünk, és elhatároztuk, hogy itt lent a délvidéken is meg kellene alakítanunk egy helyi kis csoportot, hogy minden információt, programot és segítséget eljuttassunk a megyében lévő környezeti neveléssel foglalkozókhoz, hogy mindazt továbbíthassuk, amit a nagy egyesülettől kapunk, és természetesen mi is új ötleteket gyűjthessünk be. Ezért 1993. november 9-én 39 lelkes fővel a Civil Közösségek Házában megalakítottuk a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület Baranyai Csoportját. Ma már 100 fő felett van a taglétszámunk, amely ugyanúgy változik, mint máshol, jönnek hozzánk újak, és ki is maradnak tőlünk. A mozgató mag viszont még mindig a régi.

Az első időben minden hónap első keddjén tartottuk a csoporttalálkozót a Civil Közösségek Házában, melynek 1994 januárjától a Baranyai Csoport is tagja lett. Programjaink a Ház havi programfüzetében is megjelentek.

Minden hónapban más-más témáról beszélgettünk, előadókat hívtunk meg, iskolák környezeti programjával ismerkedtünk, terepi módszertani bemutatókat tartottunk. Huszár Zsuzsa és Nyiratiné Németh Ibolya közösségfejlesztő játékokkal tette még hangulatosabbá az összejöveteleket.

A jeles napok előtt (Víz Világnapja, Föld Világnapja, Madarak Fák Napja stb.) ötletbörzét rendeztünk, megbeszéltük, ki hogyan emlékezik meg ezekről a napokról. Sok segítséget adtunk a többieknek és kaptunk tőlük a jeles napok megszervezéséhez.

Soós József az 1996-ban megjelent „Kémia 13-14 éveseknek” című munkafüzetét ezen a fórumon mutatta be először a pécsi tanároknak.

A Zöldkönyvtári környezeti nevelési anyagot Ortmann-né Ajkai Adrienne mutatta be, mellyel nagyon jól használható ötleteket adott nekünk a mindennapi oktatásban. Segítségül Adri sok fejezetét le is fordította.

Meghívtuk Victor Andrászt, aki a „Zöld iskolákról” és a környezetszennyező hamburgerről tartott előadást.

Volt nálunk Vásárhelyi Judit, aki a „Fenntarthatóság az erdei iskolában” címmel tartott előadást.

A Baranya Megyei Pedagógiai Intézet által 8 éven keresztül meghirdetett megyei „Mecseki Séták” természetismereti vetélkedő szervezését és lebonyolítását tagjaink végezték, ennek díjazását az egyesületünk is támogatta.

Mint minden egyesület életében, nálunk is volt egy mélypont, amikor a NAT és a helyi pedagógiai programok kidolgozása, a minőségbiztosítás, a továbbképzések rengeteg szabadidőt vettek el a pedagógusoktól. Ekkor a csoporttalálkozókon nagyon kevesen vettek részt. Hogy újból aktivizáljuk a csapatot, tagnévsorunkat több szervezetnek adtuk le, ezért a helyi szervezésű környezeti nevelési műhelybeszélgetésekre, konferenciákra az MKNE baranyai tagjai is mindig kaptak meghívót.

Együttműködő partnereket kerestünk, és ma már a Környezetünkért Alapítvánnyal közösen hirdetjük meg a programjainkat.

Egyik legjobban sikerült közös programunk a „*Jó környezeti és egészségnevelési programot szeretnél készíteni?*” című műhelymunkánk volt, melyet a pedagógiai program elkészítésének segítésére szerveztünk. Nagyon sokan vettek részt ezen a műhelyen, rengeteg kérdést írtak fel a pedagógusok, amelyeket ott beszéltünk meg.

Sokan jöttek el olyanok is, akik ezen a rendezvényen találkoztak először egyesületünkkel és a kiadványainkkal.

Ugyanebben az évben a Pannon Power Rt. hőerőművébe látogattunk el, ahol részletesen tájékoztattak bennünket a zöld energiaprogramról, végigkísérhettük a kazánok melegében, hogyan születik az energia, és még uzsonnát is kaptunk.

Voltunk a gyűrűfűi egyesületnél az ökofaluban. Részletesen megismerkedtünk az itt élők természetet óvó életmódjával, a helyi építészet és infrastruktúra környezetbarát megoldásaival. Őszi kikericstől liluló réten sétáltunk át Ibafára, ahol megnéztük, mije is van az „ibafai papnak”.

2003 novemberében a KöNKomP szervezésében egy dél-dunántúli régiós zöld szervezet kialakításának megbeszélésén vettünk részt.

Ezután nagy lendülettel vetettük bele magunkat a szervezésbe, melynek motorja Nyiratiiné Németh Ibolya volt. Az előkészítő munkákat Cserkúton, majd Bányán kezdtük meg, és 2004 márciusára összeállt az elképzelés, a tervzet, mely Baranya, Tolna és Somogy megye környezeti nevelési programot nyújtó egyesületeit, szálláshelyeit, erdei iskoláit, alapítványait, vállalkozóit gyűjtötte össze. Mára már jól működő régiós csapat programjait, kínálatait olvashatjátok a www.gyeregyalog.hu honlapon. A csoport bővítésének segítésére Interreg pályázatot írtunk, mely sajnos nem nyert, ennek ellenére a szervezet bővül.

Két országos találkozót szerveztünk, az elsőt 1996-ban Magyarhertelenden. A péntek esti megérkezéskor oktatási programokhoz kínáltunk taneszközöket, majd Lehoczky István a Mecsekről vetített ízelítőt. Szombaton a frissen nyílt Mecseki Erdészeti Zrt. Árpádtetői Természetismereti Központ Erdei Iskoláját néztük meg, majd Pusztabányáról Püspökszentlászlót, Kisújbanót, Óbányát érintve jutottunk Mecseknádasdra. Az eső hol jobban, hol kevésbé áztatott bennünket, de kedvünket nem tudta elvenni a hosszú kirándulástól. Mecseknádasdon az ázott csapatot a házi pálinka melegítette át. Vacsora után a pincesoron múltunk az időt a buszindulásig. Vasárnap az egyik csoport az abaligeti barlangot nézte meg, a másik csoport a Herman Ottó természetvédelmi tóhoz kirándult, útközben terepi módszertant szívhatott magába.

A másodikat, a 10 éves találkozót 2002-ben Pécsen rendeztük. Erre az évfordulóra 4 napos programmal készültünk. Csütörtök este bortortúrával kezdtük a programot, az útvonalat versbe szedtük, majd borospincékbe elrejtett feladatok megoldásával juthattak a vállalkozó kedvűek a Tettyére. Ott csillagnézés, majd borozgatás közben a város fényeiben gyönyörködve töltöttük el az estét. Mit estét, éjszakát!

Pénteken a Terrárium sötét pincéjében Pintér Tibor varázsolt el bennünket, és mutatta meg az állatok éjszakai életét. Délelőtt még megnéztük a híres Zsolnay-gyárat és az ókeresztény sírkamrát, mely a világörökség része. Szép, pedagógusoknak szóló útravalót kaptunk Bachmann Zoltán építésztől.

Délután kézműveskedtünk, este a hozott relikviákból 10 éves kiállítást rendeztünk, majd női - férfikórust alakítva dalra fakadtunk, és tánra perdültünk.

Szombaton nagy túrára indultunk három csoportban, rövidebb és hosszabb útvonalakkal, de a végcél mindenkinek a Jakab-hegy volt. Itt visszamentünk a múltba, megnéztük a halomsírokat, a földvárat, a fellegvárat, a pálos templom romjait, és módszertani játékokkal tettük mindezt izgalmassá és szemléletessé.

Este a Playback Színház (Rögtönzések Színháza) előadását néztük meg, melynek színészei a mi életünkben a helyszínen megadott témát, szituációt rögtön eljátszották. Rendkívül érdekes volt, és nagy sikert aratott játékuk, csodáltuk a színészek kreativitását, rögtönzését. Vasárnap a történelmi belvárosba szervezett városismereti versenyen vetélkedhettünk. A 10 éves találkozót Csabai Dolores által tervezett póló örökítette meg, melyen a meglátogatott helyszínek ikonjai találhatók. Én még ma is viselem ezt a pólót.

Mind a két találkozáson nagyon sokat segítettek a helyi csoport tagjai a programok megszervezésében, a helyi nevezetességek bemutatásában és a kézműves foglalkozások lebonyolításában.

Karácsony és húsvét előtt minden évben családi ajándékkészítési hétvégét tartunk, amely talán a legnépszerűbb a programok között. December elején az ökokarácsonyt, szervezzük meg, ahol nagyon szép ajándékok készülnek a felnőttek és a gyerekek kezei alatt. Többször a terráriumban, a betlehemet idéző sarokban, bárányok társaságában kézműveskedtünk. Volt, hogy a zeneiskolások karácsonyi koncerttel tették még hangulatosabbá az adventet. A húsvéti készülődést mindig Árpádtetőn, az erdészeti erdei iskolában rendezzük meg. Ilyenkor a park területén állatsimogató karámokat helyezünk ki az állatkerttel együttműködve, a termekben pedig kézműves foglalkozásokat tartunk. Gyerekekkel, felnőttekkel rövid kirándulást teszünk a környéki erdőbe, ahol medvehagymát gyűjtünk, amelyet a vajás kenyér mellé fogyasztunk uzsonnára. A helyi média mindig hírt ad kézműves programjainkról. 2001-ben egy Phare pályázat keretében egyesületünk segítette kidolgozni Cserkút község fenntartható fejlesztési programját, amely a nagyvárosok körüli lakóparkok építése helyett más jövőt kínál a helyi közösség számára. Sikerült aktivizálni a falu lakosságát, és a település rendezési tervét fenntartható módon megváltoztatni. A program Cserkúton ma is működik, folyamatosak a népfőiskolai előadások, a hagyományteremtő rendezvények, és a lakosság korrekt tájékoztatását biztosítja a néhány éve létrehozott havonta megjelenő „Mi Újság” lap. 2005 szeptemberében indította el az MKNE Baranyai Csoportja a Cserkúti Kőlökpajtát. A Kőlökpajta programjainak szervezésében Nyiratiné Németh Ibolya és Szabó Orsolya vettek részt.

Gyerekeknek szóló egynapos környezeti nevelési programokat szerveztünk a fészerben, az udvaron, a biokertben, a faluban és a környező természetben. Az ajánlott programjainkon kívül tavasszal és ősszel más szervezetekkel - mint pl. Állatkert Kht, erdészeti erdei iskola, Cserkúti Faluszépítő Egyesület - közösen akadályversenyt szerveztünk a gyerekeknek. Ilyen programunk volt például az április 1-jei bolondok napjára szervezett játékos akadályversenyyel egybekötött kirándulás.

A Baranya Megyei Önkormányzat által kiírt pályázaton elnyert 200.000 Ft támogatásból 10 állami gondozott gyermek nyári táborban való részvételét tudtuk biztosítani. A 10 gyerek július 23-tól 28-ig megszervezett Mocorgó Puli táborban vett részt.

A 2006-os évben a Pécsi Akadémiai Bizottság környezeti nevelési munkacsoportja a Kőlökpajtában tartotta ülését, és saját bőrén tapasztalva ismerte meg az ott folyó munkát. A Baranya Megyei Munkaügyi Központtól kapott pályakezdő támogatás, mely Orsi bérét biztosította, lejárt, ezért a Kőlök Pajta 2006 őszén sajnos bezárt.

Az egyesületi kiadványok, könyvek terjesztését az erdészeti erdei iskola vállalta fel. Így talán itt, Baranyában jutottak el legtöbbekhez a környezeti neveléssel foglalkozó segédanyagok.

A múltat felelevenítette: Adorján Rita